

Vijf jaar campagne

Tien voor 12!

Iepenpage

Er zijn de afgelopen jaren nieuwe vliegplaatsen ontdekt van deze zeldzame en verborgen levende vlinder. In het kader van Tien voor 12! zijn er maatregelen genomen om het daar nog aantrekkelijker te maken voor de soort. Toen vijf jaar geleden het project Tien voor 12 begon was er maar één vliegplaats bekend van de iepenpage. Alleen bij het Aambos, in Heerlen was de vlinder aanwezig. Inmiddels is er gericht gezocht en weten we dat er in Heerlen nog veel meer plekken zijn waar hij vliegt en bovendien komt hij voor op andere plekken in Limburg en is hij ontdekt in de Achterhoek bij Winterswijk. Dat maakt de situatie voor deze verborgen vlinder een stuk rooskleuriger dan 5 jaar geleden.

Direct in het begin van Tienvoor12 is gezorgd dat er meer voedsel kwam bij de toen enige vliegplaats. Samen met vrijwilligers is er kruidvlier en koninginnenkruid geplant.

Om de leefgebieden verder te verbeteren zijn er extra iepen geplant bij de vliegplaatsen. De gemeente Heerlen, maar ook andere eigenaren en omwonenden zijn actief bij het project betrokken. Er wordt nu echt rekening gehouden met deze soort!

Januari 2015

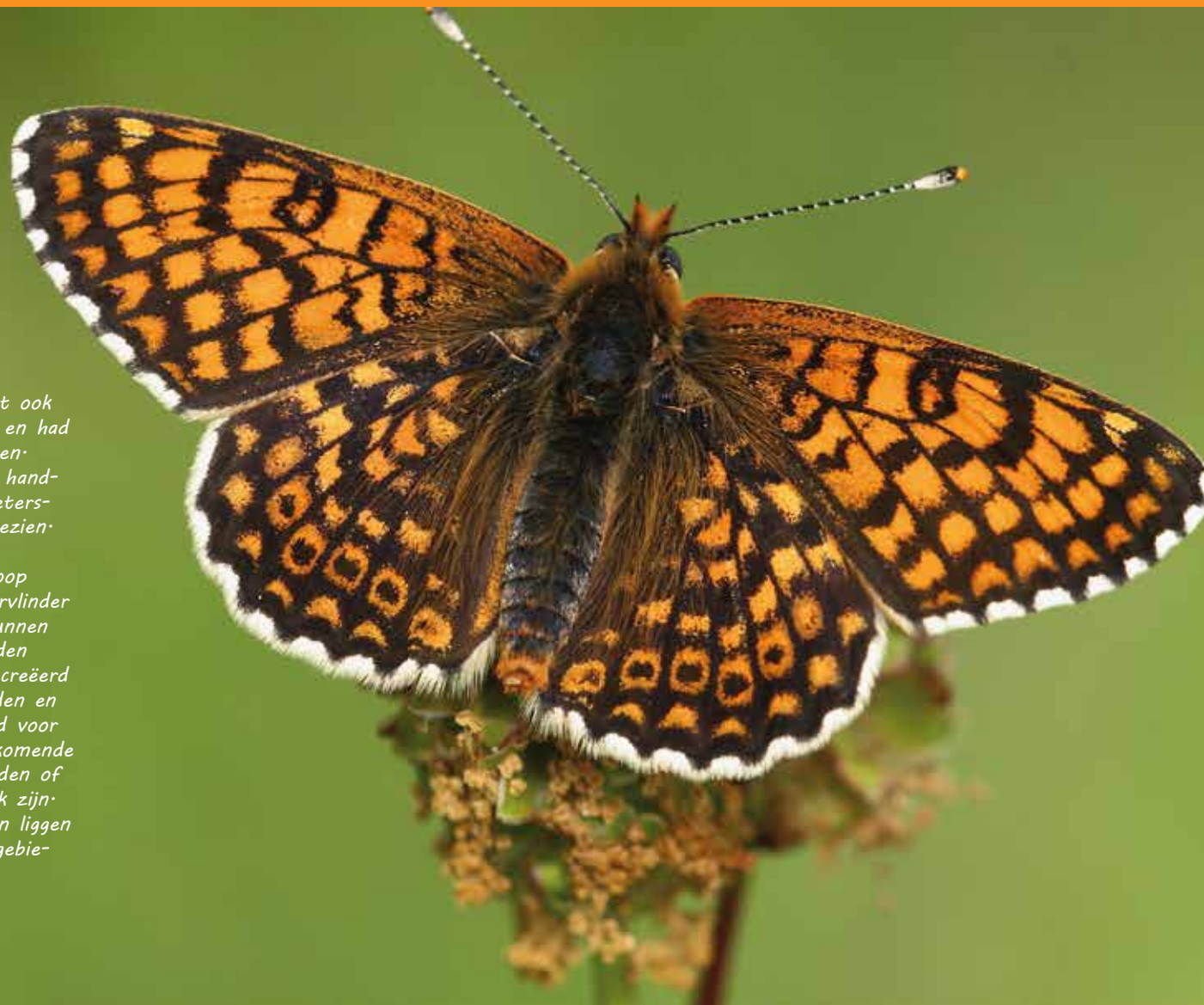
	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
1				1	2	3	4
2	5	6	7	8	9	10	11
3	12	13	14	15	16	17	18
4	19	20	21	22	23	24	25
5	26	27	28	29	30	31	

Veldparelmoervlinder

Goed nieuws over de veldparelmoervlinder! In Noord-Brabant is een nieuwe populatie ontdekt op een terrein waar een aantal jaren geleden natuurontwikkeling heeft plaats gevonden. In 2014 zijn er op deze nieuwe plek honderden rupsen gevonden en tientallen vlinders gezien. Het beheer op deze locatie zal zich extra richten op het nectaraanbod, want plaatselijk ontbreekt het aan bloeiende planten, met name in de vliegtijd van de vlinder.

De veldparelmoervlinder komt ook nog voor op de Bemelerberg en had daar een paar heel goede jaren. Nog steeds weet hij zich te handhaven en ook op de Sint Pietersberg worden ze regelmatig gezien.

De nieuwe vestiging geeft hoop dat deze zeldzame parelmoervlinder zich op meer plaatsen zal kunnen vestigen. Er zijn meer gebieden waar bloemrijk grasland is gecreëerd op voormalige landbouwgronden en daar is in potentie leefgebied voor veldparelmoervlinder. In de komende jaren zal vooral gekeken worden of er nog verbeteringen mogelijk zijn. De nadruk zal daarbij moeten liggen op de verbinding tussen de gebieden.

Februari 2015

	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
5							1
6	2	3	4	5	6	7	8
7	9	10	11	12	13	14	15
8	16	17	18	19	20	21	22
9	23	24	25	26	27	28	

Veenbesparelmoervlinder

De veenbesparelmoervlinder is een van de meest bedreigde soorten in ons land. Nog steeds weet hij stand te houden in een paar veentjes in Drenthe, maar hij heeft het erg moeilijk.

Er is hard gewerkt om het leefgebied van deze vlinder geschikt te houden. Met tientallen geocachers is, samen met Staatsbosbeheer, een CITO-event uitgevoerd waarbij de opslag van dennetjes uit de beste vliegplaats is verwijderd. Hier vliegt de parelmoervlinder in de vroege zomer nog in redelijke aantallen.

Heel af en toe worden er ook zwervers gezien in naburige veentjes en dat geeft hoop dat meer plekken zullen kunnen worden gekoloniseerd als deze geschikt zijn geworden. Daar zal volop op worden ingezet de komende jaren, want de waardplant veenbes komt op veel meer plekken voor dan de vlinder.

Maart 2015

	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
9							1
10	2	3	4	5	6	7	8
11	9	10	11	12	13	14	15
12	16	17	18	19	20	21	22
13	23	24	25	26	27	28	29
14	30	31					

*Landelijke Dag
De Vlinderstichting
www.vlinderstichting.nl*

Bruin dikkopje

Het bruin dikkopje heeft zich definitief gevestigd op de Sint Pietersberg en wordt daar door vele tientallen vlinderaars gezien. De soort komt ook nog voor op de Wrakelberg, in Groeve 't Rooth en bij Eys. Ook elders worden soms bruin dikkopjes gezien, maar daarbij gaat het waarschijnlijk om zwervende vlinders en niet om een populatie.

Vroeger had het bruin dikkopje één generatie per jaar, met in sommige jaren een heel kleine, partiële tweede generatie, maar de afgelopen vijf jaar vliegt de soort prima in juli en augustus. Soms worden er dan zelfs meer gemeld dan in mei.

Hoewel het bruin dikkopje in het verleden ook buiten Zuid-Limburg aanwezig was, is hij nu echt alleen nog maar daar te vinden, hoewel de verbinding naar het noorden via de uiterwaarden van de Maas redelijk geschikt lijkt. Rolklaver, de plant waar de rups op leeft, is langs de dijk en in de uiterwaarden volop aanwezig. Hier zal de komende jaren extra op worden ingezet.

April 2015

	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
			<i>start vlindermonitoring 2015</i> 1	2	3	4	5
14	6	7	8	9	10	11	12
15							
16	13	14	15	16	17	18	19
17	20	21	22	23	24	25	26
18	27	28	29	30			

Veenhooibeestje

Op de grote vliegplaatsen gaat het gelukkig redelijk goed met het veenhooibeestje, maar helaas zijn dat nog maar twee locaties: bij Westerbork en in het Fochteloërveen. Uiteraard fluctueert de soort van jaar tot jaar en 2012 was erg matig, maar in 2013 en 2014 herstelde het veenhooibeestje en de trend over de afgelopen 25 jaar is licht positief.

Samen met de beheerders, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten, steekt De Vlinderstichting veel tijd in onderzoek naar de eisen die het veenhooibeestje stelt aan zijn leefgebied en wat dit betekent voor inrichting en beheer van die gebieden. Zo is bijvoorbeeld uitgebreid gekeken naar de rupsen van deze zeldzame vlinder.

We weten nu dat de rupsen vooral in pollen wollegras zitten en ook dat de waterstand in een gebied is essentieel is voor het ontstaan voor een begroeiing met veel van deze pollen. Zo kunnen de beheerders zorgen dat de locaties goed blijven en zelfs nog geschikter worden. Daarnaast kunnen we nu andere potentiële plekken in kaart gaan brengen zodat het veenhooibeestje ook andere plekken kan gaan bevolken.

Mei 2015

	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
				<i>begin mei: start vliegtijd bruin dikkopje en veldparelmoervlinder</i>		<i>start libellenmonitoring 2015</i>	
18					1	2	3
19	4	5	6	7	8	9	10
					<i>half mei: start vliegtijd veenbesparelmoervlinder en veenhooibeestje</i>		
20	11	12	13	14	15	16	17
21	18	19	20	21	22	23	24
22	25	26	27	28	29	31	31

Pimpernelblauwtje

Het pimperlblauwtje doet het gelukkig goed bij Den Bosch, maar het wordt nog veel mooier! In het LIFE+ project 'Blues in the Marshes' wordt nieuwe leefgebied voor deze soort gemaakt en het bestaande wordt verbeterd.

Het pimperlblauwtje is in 1990 uitgezet in de Moerputten bij Den Bosch. Daar doet de soort het gelukkig goed, maar er is maar één kleine plek echt geschikt. Door kleinschalige maatregelen wordt samen met Staatsbosbeheer wel geprobeerd om de leefomstandigheden te optimaliseren, maar in een klein gebied is dat moeilijk en bovendien is de kans dat de soort een grote klap krijgt als er een keer iets mis gaat, aanzienlijk.

Daarom is het geweldig dat nu het project 'Blues in the Marshes' wordt uitgevoerd. In dit LIFE+ Nature project wordt landbouwgebied omgezet in leefgebied voor pimperlblauwtjes. Zo zijn er, om de ontwikkeling te versnellen, plaggen verhuisd van de bestaande vliegplaats naar nieuw ontwikkelde delen. Kijk voor meer informatie op www.pimperlblauwtje.nl.

Juni 2015

	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
		<i>begin juni: start vliegtijd iepenpage, veenbesblauwtje en grote parelmoervlinder</i>					
23	1	2	3	4	5	6	7
24	8	9	10	11	12	13	14
25	15	16	17	18	19	20	21
26	22	23	24	25	26	27	28
27	29	30	<i>eind juni: start vliegtijd spiegeldikkopje en pimpernelblauwtje</i>				

Grote parelmoervlinder

De grote parelmoervlinder heeft de overstap gemaakt van de Waddeneilanden naar het vaste land! Hij heeft zich gevestigd in de duinen bij Den Helder en nu moet hij ook de andere inmiddels geschikte duingebieden weer gaan bevolken. Er zijn al zwervers gezien in de duinen bij Heemskerk, de Kennemerduinen en in de Amsterdamse Waterleidingduinen.

Op Texel is hard gewerkt aan het leefgebied voor grote parelmoervlinder, onder andere door het maken van kleinschalige zandplekken. Daar profiteren niet alleen grote parelmoervlinder en andere vlinders van, maar ook bijvoorbeeld reptielen. Als de wind meer vrij spel krijgt gaat er meer zand verstuiven en op kale zandplekken kunnen viooltjes prima kiemen.

Op de Hoge Veluwe is grote parelmoervlinder in 2013 en 2014 erg veel waargenomen. Het was daar een ware attractie voor vlinderliefhebbers. Ook hier zien we dat de soort nieuwe, recent ontwikkelde gebieden ontdekt. Kortom: de situatie voor de grote parelmoervlinder ziet er niet slecht uit.

Juli 2015

	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
		begin juli: start vliegtijd grote vuurvlinder en donker pimpernelblauwtje					
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31	eind juli: start vliegtijd kleine heivlinder	

Kleine heivlinder

Er is hard gewerkt in het Kootwijkerzand de afgelopen jaren. Het is dan ook de enige plek in Nederland waar de kleine heivlinder nog voorkomt. Het is een erg uitgestrekt terrein en grote delen ervan raken te dicht begroeid met bomen, struiken, gras en mos.

Vele handen maken licht werk en er zijn werkdagen gehouden, soms zelfs met meer dan 150 deelnemers. Die hebben het Kootwijkerzand weer opener gemaakt. Er zijn boompjes verwijderd en er is kleinschalig geplagd. Door de bovenlaag van gras en mos weg te halen zijn weer open zandplekken gecreëerd, waardoor het ideale leefgebied voor de rupsen van kleine heivlinder ontstaat.

Op het Kootwijkerzand lijkt de kleine heivlinder te kunnen overleven, maar we willen natuurlijk dat hij ook weer op andere plekken voor gaat komen. Er zijn ook op andere plekken op de Veluwe gelukkig maatregelen genomen om meer stuifzand te krijgen en hier kan ook de kleine heivlinder zich weer gaan vestigen.

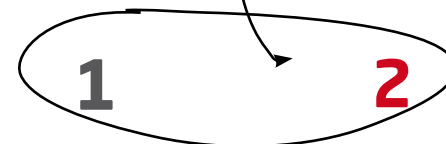

Augustus 2015

	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
31						1	2
32	3	4	5	6	7	8	9
33	10	11	12	13	14	15	16
34	17	18	19	20	21	22	23
35	24	25	26	27	28	29	30
36	31						

Tuinvlindertelling
www.vlindermee.nl

Grote vuurvliinder

De grote vuurvliinder is het paradepaardje van de Nederlandse vlinders, want de ondersoort batava komt alleen maar in ons land voor. De Weerribben is het bolwerk van deze soort, maar ook in de Rottige Meenthe zit nog een stabiele, maar kleine populatie.

Beheer voor de grote vuurvliinder is maatwerk. Elk jaar worden, in goede samenwerking tussen medewerkers van De Vlinderstichting, beheerders en vrijwilligers, rupsen en eitjes gezocht en gemarkeerd in het veld. Zo kunnen deze bij het beheer zoveel mogelijk gespaard worden. Maar er is meer nodig om het leefgebied te verbeteren en vergroten. Er wordt bos verwijderd, sloten en petgaten gegraven en er wordt gezorgd voor het juiste waterpeil.

In de Wieden is de soort helaas verdwenen, maar er wordt hard gewerkt om de leefomstandigheden hier te verbeteren. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan de verbinding tussen Wieden en Weerribben zodat vlinders vanuit de bestaande populatie op eigen kracht de Wieden kunnen bereiken.

September 2015

	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
36		1	2	3	4	5	6
				<i>Nationale Nachtvliedernacht</i> <i>www.nachtvliedernacht.nl</i>			
37	7	8	9	10	11	12	13
38	14	15	16	17	18	19	20
39	21	22	23	24	25	26	27
40	28	29	30				

Spiegeldikkopje

Al jarenlang zijn vrijwilligers voor het spiegeldikkopje actief in het Weerterbos. Kleinschalige beheermaatregelen worden uitgevoerd en er wordt uitstekend bijgehouden hoe het met deze prachtige, maar zeldzame vlinder gaat. En het blijkt te werken, want nog steeds is het Weerterbos een van de grootste vliegplaatsen.

Toch zijn er wel zorgen, want het gaat maar om een beperkt aantal plekken en veel vlinderaars en vlinderfotografen willen daar dolgraag spiegeldikkopjes zien en fotograferen. Dat betekent dat delen van de plantengroei worden platgetrapt en dat zijn net de stukken waar de eitjes worden afgezet en de rupsen leven. Daarom worden nu speciaal paden gemaaid en als de vlinderliefhebbers daarop blijven heeft het spiegeldikkopje er geen last van.

We weten nog niet precies waarom spiegeldikkopjes het op bepaalde plaatsen slecht doen en zijn dan ook nog volop bezig met onderzoek. Pas als we weten wat er mis is kunnen concrete beschermingsmaatregelen worden voorgesteld.

Oktober 2015

	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
⁴⁰				1	2	3	4
⁴¹	5	6	7	8	9	10	11
⁴²	12	13	14	15	16	17	18
⁴³	19	20	21	22	23	24	25
⁴⁴	26	27	28	29	30	31	

Donker pimpernelblauwtje

Een grasland in het Roerdal in september, tientallen schoppen in de grond en honderden grote pimpernellen in potjes. En niet te vergeten meer dan veertig enthousiastelingen, groot en klein: de grote pimpernel wordt geplant om leefgebied te maken voor het zeldzame donker pimpernelblauwtje.

Het donker pimpernelblauwtje is hier in 2001 ontdekt en waarschijnlijk afkomstig van vlak over de grens in Duitsland. Op dit moment plant het blauwtje zich vrijwel alleen voort in wegbermen. Dat maakt hem wel kwetsbaar, want bermen worden gemaaid en niet altijd houdt men rekening met deze zeldzame vlinder.

Daarom wordt gewerkt aan meer leefgebied voor donker pimpernelblauwtje. Dat zijn plekken met grote pimpernel, maar ook voldoende nesten van gewone steekmier, want zonder steekmieren geen donker pimpernelblauwtjes! Dus gaan we voor voldoende grote pimpernel, ook langs beeklopen en in graslandpercelen en een beheer waardoor gewone steekmier zich er goed thuisvoelt.

November 2015

	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
44							1
45	2	3	4	5	6	7	8
46	9	10	11	12	13	14	15
47	16	17	18	19	20	21	22
48	23	24	25	26	27	28	29
49	30						

Veenbesblauwtje

Het veenbesblauwtje is een van de zeldzaamste vlinders van ons land. Alleen in één gebied in Drenthe en op één veentje in Groningen kun je deze nog te zien krijgen. Maar je moet wel geluk hebben, want de vlinder vliegt maar drie weken in het jaar.

Op de vliegplaats bij Sellinger, in Zuidoost-Groningen is het aantal veenbesblauwtjes de laatste jaren redelijk stabiel, maar het gaat maar om één veentje en dat maakt de situatie voor de vlinder wel penibel. Er hoeft daar maar iets mis te gaan en de soort is verdwenen.

Op ongeveer een kilometer afstand ligt nog een veentje waar veenbes voorkomt en dat dus mogelijk ook leefgebied voor het veenbesblauwtje kan worden. Hier is met een flinke groep vrijwilligers gewerkt om het terrein geschikter te maken. Er zijn boompjes verwijderd en op een aantal plekken is de dichte graslaag weggeplagd. Bovendien is er een raster om het ven gezet, zodat de koeien die daar grazen de kwetsbare vegetatie niet vertrappen.

December 2015

	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
49		1	2	3	4	5	6
50	7	8	9	10	11	12	13
51	14	15	16	17	18	19	20
52	21	22	23	24	25	26	27
53	28	29	30	31			

Tienvoor 12! halverwege

De campagne Tienvoor12! ging in 2010 van start met als doel om binnen tien jaar voor de 12 meest bedreigde soorten minstens tien populaties veilig te stellen. We zijn nu halverwege en er zijn al veel activiteiten uitgevoerd voor behoud en herstel van de zeldzame vlinders in ons land.

Boompjes trekken uit een veentje in Drenthe, kleinschalig plaggen op de heide, zandplekken maken zodat de duinen weer kunnen stuiven, verruigde plantengroei aanpakken op een spoorhelling in Zuid-Limburg, kortom we hebben de handen uit de mouwen gestoken! Maar ook achter de schermen is er gewerkt voor de Tienvoor12!-soorten.

We weten namelijk nog lang niet altijd precies wat er de oorzaak van is dat soorten het moeilijk hebben en zijn dan ook bezig om te onderzoeken wat de sleutelfactoren zijn. Als we dat weten kunnen we gerichte actie ondernemen en daadwerkelijk komen tot bescherming.

We weten nu al veel meer dan vijf jaar geleden en de komende vijf jaar zullen we werken aan de terugkeer van de grote vuurvlinder in de Wieden, zullen er nieuwe leefgebieden ontstaan voor veldparelmoervlinder, wordt het beheer van Brabantse veengebieden nog beter voor spiegeldikkopje en worden veentjes in Drenthe en Groningen opgeknapt voor de veenvlinders.

We moeten nog hard aan het werk en hebben daarbij de steun van iedereen nodig. Beheerders als Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de Landschappen, maar ook particuliere grondeigenaren kunnen en moeten hun steentje bijdragen. De provincies moeten effectieve bescherming mogelijk maken en ook u, liefhebber van de natuur, wordt gevraagd om actief bij te dragen. Dat kan gaan om medewerking bij activiteiten in het landschap, maar ook om het tellen van vlinders, het in kaart brengen van bedreigingen en het doen van voorstellen voor behoud en herstel.

Ook kunt u de campagne Tienvoor12! financieel ondersteunen door een of meer soorten te adopteren. Kijk hiervoor op www.tienvoor12.nu.

Deze kalender is alle donateurs van De Vlinderstichting toegezonden in plaats van het novembernummer 2014 van *Vlinders*. Foto's: Henk Bosma, Kim Huskens, Bram Omon, Kars Veling, Chris van Swaay, Michiel Wallis de Vries.

